

**UCHWAŁA Nr IV/29/18
Rady Gminy Działdowo**

z dnia 28 grudnia 2018 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018r., poz.994 z późn.zm.), oraz art.176 pkt 1, art.179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018r., poz.998 z późn.zm.) Rada Gminy w Działdowie uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Działdowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2019 roku.

Przewodnicząca Rady

Krystyna Wasiak

Uzasadnienie

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 został przygotowany jako jeden z elementów realizacji postanowień Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Gminny Program Wspierania Rodziny przedstawia kierunki działań zmierzających do tworzenia optymalnych warunków dla rozwoju rodziny i opieki nad dzieckiem, szczególnie tych, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej.

Celem programu jest ukazanie możliwości rozwojowych rodziny i jej zdolności do przezwyciężania braków poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy ścisłej współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

Ważnym aspektem jest to, że Program będzie służyć, jako jeden z dokumentów niezbędnych przy ubieganiu się o dodatkowe środki finansowe w ramach ogłaszanych programów lub konkursów.

Zgodnie art.176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Natomiast art. 179 ust. 2 cytowanej ustawy wskazuje, że gminny program wspierania rodziny uchwała rada gminy, z uwzględnieniem potrzeb związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Załącznik
do Uchwały Nr IV/29/18
Rady Gminy Działdowo
z dnia 28 grudnia 2018 r.

Gminny program wspierania rodziny na lata 2019-2021

I. Wstęp

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane są do wspierania rodziny i podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadre, kompetentną, obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo - wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

II. Podstawa prawna:

- a) ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018r., poz. 998 z późn. zm.),
- b) ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2018r., poz. 1508 z późn. zm.),
- c) ustawa z dnia 25 lutego 1964r.- Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2017r., poz.682 z późn. zm.),

III. Diagnoza społeczna

Według definicji wskazanej w art. 6 pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 1508 z późn. zm.) rodzina określana jest, jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Z analiz danych sprawozdawczych prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Działdowie wynika, że niezbędna jest praca w zakresie wsparcia rodzin z gminy Działdowo na różnych płaszczyznach. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2016-2018 z wyszczególnieniem liczby posiadanych przez nich dzieci.

Tabela 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2016-2018

Rodziny z dziećmi							
Rok	Ogółem	w tym z dziećmi:	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci i więcej
2016	506	292	95	115	54	14	14
2017	477	234	84	79	41	16	14
2018 ¹	358	189	60	66	38	13	12

¹ Stan na dzień 30.11.2018 r.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z innymi osobami, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym.

W sytuacji, gdy rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub te prawa zostają im ograniczone, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej poprzez umieszczenie go poza rodziną biologiczną.

W 2016r. gmina Działdowo współfinansowała pobyt 10 dzieci przebywających w pieczy zastępczej, w 2017r. – 14 dzieci, natomiast w 2018 r. – 11 dzieci.

Tabela 2. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2016 – 2018

Rok	Liczba dzieci										
	Rodzina piecza zastępcza						Instytucjonalna piecza zastępcza				
							placówki opiekuńczo-wychowawcze				regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne
	rodziny zastępcze spokrewnione	rodziny zastępcze niezawodowe	rodziny zastępcze zawodowe	rodziny zastępcze zawodowe pogotowie rodzinne	rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne	rodziny dom dziecka	typu socjalizacyjnego	typu interwencyjnego	typu rodzinnego	typu specjalistyczno-terapeutycznego	x
2016	8	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
2017	8	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0
2018²	2	3	6	0	0	0	0	0	0	0	0

² Stan na dzień 30.11.2018 r.

Aby zapobiegać sytuacjom, w których dzieci należy odebrać z ich naturalnego środowiska oraz aby przywrócić władzę rodzicielską rodzicom, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej rodzinie zostaje przydzielony asystent rodziny. W Gminie Działdowo w latach 2016 - 2017 zatrudniony był 1 asystent rodziny, który w 2016r. obejmował swoim wsparciem 13 rodzin, natomiast w 2017r. – 17 rodzin. W 2018r. zatrudnionych jest 2 asystentów rodziny, którzy współpracują z 23 rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rodziny dotknięte przemocą kierowano do Zespołu Interdyscyplinarnego w Działdowie. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego w Działdowie należy w szczególności:

- integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin i osób objętych procedurą Niebieskie Karty oraz liczbą rodzin wobec, których wszczęto procedurę Niebieskie Karty w latach 2016- 2018.

Tabela 3. Liczba rodzin i osób objętych procedurą Niebieskie Karty oraz liczba rodzin wobec, których wszczęto procedurę Niebieskie Karty w latach 2016- 2018

Rodziny i osoby objęte procedurą Niebieskie Karty				Liczba rodzin w wobec, których wszczęto procedurę Niebieskie Karty
Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	W tym: liczba dzieci	
2016	64	253	84	43
2017	62	250	90	48
2018³	61	232	86	32

³ Stan na dzień 30.11.2018 r.

IV. Cele programu

Cel główny:

Stworzenie optymalnych warunków dla życia i rozwoju dzieci i ich rodzin w Gminie Działdowo oraz tworzenie spójnego systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny,
2. Profilaktyka i interwencja w rodzinach zagrożonych dysfunkcją i dysfunkcyjnych,
3. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się pomaganiem rodzinie,
4. Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodzin.

Cel	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy i partnerzy	Okres realizacji
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny	- zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia (zasiłki celowe, okresowe i stałe, zasiłki rodzinne zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawcze, stypendia i zasiłki szkolne) - dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach - podejmowanie działań na rzecz rodzin wielodzietnych - wydawanie Karty Dużej Rodziny	- liczba osób i rodzin korzystających z poszczególnych form pomocy finansowej - liczba osób objętych dożywianiem - liczba osób, którym wydano Kartę Dużej Rodziny	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki Oświatowe	2019-2021
Profilaktyka i interwencja w rodzinach zagrożonych dysfunkcją i dysfunkcyjnych	- systematyczne monitorowanie sytuacji dzieci i rodzin zagrożonych kryzysem oraz rodzin z problemami opiekuńczo –wychowawczymi przez pracowników socjalnych, dzielnicowych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną	- liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z podziałem na przyczyny udzielania pomocy - liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki Oświatowe - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny	2019-2021

	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie rodzinom dostępu do pomocy pedagogicznej, psychologicznej, prawnej, medycznej - zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej - zapewnienie wsparcia asystenta rodziny - monitorowanie rodzin zagrożonych uzależnieniami, motywowanie i kierowanie na terapię - przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> - kwota zabezpieczonych środków finansowych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej - liczba osób uzależnionych skierowanych na terapię - liczba dzieci umieszczonych interwencyjnie w pieczy zastępczej - liczba rodzin, w których wszczęto procedurę Niebieskie Karty - liczba spotkań grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego 	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR 	
<p>Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się pomocą rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych pracowników pomagających rodzinie poprzez udział w szkoleniach, seminariach warsztatach 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przeszkolonych pracowników 	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki Oświatowe - Gminna Komisja Rozwiązywania problemów Alkoholowych - Zespół Interdyscyplinarny 	2019-2021
<p>Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodzin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - stała współpraca z kuratorami sądowymi, Policją, placówkami oświatowymi oraz przedstawicielami innych instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny, - organizowanie narad, szkoleń, konferencji i spotkań informacyjnych służących doskonaleniu systemu współpracy pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej i instytucjami oraz organizacjami zajmującymi się organizowaniem pomocy rodzinom 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych wspólnie interwencji - liczba osób objętych wsparciem - liczba szkoleń, spotkań, konferencji itp. 	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Policja - Placówki Oświatowe - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Kuratorzy - Organizacje pozarządowe 	2019-2021

V. Czas realizacji programu

Realizacja gminnego programu wspierania rodziny została zaplanowana na lata 2019 – 2021. Jest on dokumentem otwartym, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

VI. Monitoring i ewaluacja programu

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników realizacji działań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. Realizacja Programu opiera się na stałej współpracy między instytucjami, organizacjami w celu realizacji założonych działań oraz prowadzenia ewaluacji i monitoringu. Monitorowanie i ewaluacja Programu odbywać się będzie poprzez przedkładanie przez Wójta Gminy Działdowo w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy w Działdowie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, sporządzanego na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

VII. Realizatorzy i partnerzy programu

1. Realizator
 - a) GOPS Działdowo (pracownicy socjalni, asystent rodziny)
2. Partnerzy
 - a) Gminny Zespół Interdyscyplinarny
 - b) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (specjalista terapii uzależnień)
 - c) PCPR w Działdowie
 - d) Komenda Powiatowa Policji w Działdowie
 - e) Poradnia Pedagogiczno- Psychologiczna w Działdowie
 - f) Placówki Oświatowe
 - g) Wydział Rodzinny i Nieletnich w Działdowie
 - h) Powiatowy Urząd Pracy w Działdowie
 - i) Placówki Służby Zdrowia
 - j) Inne organizacje pozarządowe.

VIII. Źródła finansowania programu

Środki na realizację programu mogą pochodzić z:

1. Budżetu Gminy
2. Budżetu państwa
3. Środki pozabudżetowe

IX. Sposób kontroli realizacji programu

1. W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.
2. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej